

har været en varm og ivrig Soldat, men han gik dog efter min Betragtning noget vidt, da han brugte Udtrykket „vi“, og sagde: vi vide det bedst, det er jo vore Sønner, hvem det angaar; thi dette kan jo med samme Ret enhver Mand i Landet sige. Det er dog besynderligt, at, da vi behandlede Armeeplanen og det dertil sig sluttende Lønningslovforslag, vare Udtalelserne ikke nær saa stærke som dem, der nu ere fremkomne. Den Gang havde vi ganske vist paa en Maade almindelig Børnepligt; men der kunde dog sse Undtagelser saaledes, at de heldigere Stillede kunde frigjøre sig for den. Nu er dette derimod ikke Tilfældet, og det kan da næsten faae Udseende af, at nu, da der i Armeen er Mangel, der fra Ungdommen af ere wante til at leve langt bedre, end vi egentlig vare, da vi vare Soldater, mener man med Et, at Soldaterne ikke mere kunne leve af, hvad de faae, men skulde have Mere. Denne Tanke kan dog ikke falde den ærede Rigsdagsmand ind, det veed jeg meget godt, og jeg siger ogsaa, at, hvad ham angaar, beundrer jeg hans Værne. Kun skal jeg ikke negte, at jeg vilde ønske, at den kunde være en lille Smule mere — jeg vil ikke sige kold — men en lille Smule mere rolig, saa at det blev ham muligt at se Sagen fra den Side, hvorfra den virkelig skal ses. Det ærede Medlem udtalte, at uden Mad og Drille er Helten Ingen-ting. Det er en meget gammel Talemaade, som, jeg havde nær sagt, nu er opslidt, og jeg tror, at jeg kan stille en nyere Talemaade op, som vilde være heldigere i dette Tilfælde, og som i alt Fald meget sjældent kommer frem her, den nemlig, at intet Land vilde være daarligere stillet, end naar det havde en forventet Arme. Dertil kan nu strax siges, at med den Lønning, som vi give vore Soldater, kunne de ikke blive forvante; men det er ogsaa Statens Opgave at sørge for, at de ikke kunne blive det. Der er imidlertid mange andre Maader at blive forvante paa for Soldaten end ved den Lønning, Staten giver, og det er lige saa vigtigt for Soldaten at lære Lævelighed som at lære Soldaterhaandværket og fornemmelig Disciplin, hvilket i øvrigt ikke alene er vigtigt for Soldaten som Soldat, men ogsaa vigtig for ham som Mand. Naar man nu vil spørge mig, om jeg anser det, der her er foreslaaet til den menige Mand's og Underkorporalens Lønning, for tilstrækkeligt, tør jeg besvare det med et bestemt Ja. Jeg har levet lang Tid som Soldat, da man havde 14³/₈ Skilling om Dagen, og jeg hørte ikke den Gang store Klager — der var da allerede kommet Tillæg efter 1842 — over, at det var utilstrækkeligt. Vi hjalp os med det, som vi kunde, de, der havde Noget, kunde maaske nok bruge noget mere, men de, der ikke havde Noget, maatte finde sig i at leve af, hvad de fik, og naar de Oveordnede faae, at den enkelte Mand's Husholdning ikke var heldig, skete det som oftest, at Manden blev sat paa det, man kalder Dag-

penge, og saa gik det godt nok. Siden den Tid have Forholdene forandret sig betydelig, og naar man vil tage Hensyn til, hvorledes hele Udviklingen er foregaaet siden 1842, kan man ikke sige Andet, end at det, der nu er foreslaaet til Soldaten, er svarende til, hvad Armeen har haft i en lang Mærskke. Vi maa dog erindre, mine Herrer, at Soldaterne og Underkorporalerne ikke ere Embedsmænd i Ordets egentlige Betydning. De ligge jo for det Første kun en kort Tid inde, og det er vigtigt, at de unge Mænd i den Tid vænne sig til Lævelighed; men tillige maa man se paa Forholdet fra en anden Side og huske paa, at de unge Mænd uddanne sig til Opfyldelsen af en af deres vigtigste Borgerpligter, nemlig som Soldat og Fædrelandsforsvarer. Ere de da saaledes stillede, at de kunne have et Tilskud ud over det, Staten giver dem, saa lad dem kun nyde det; der er ikke nogen Ulykke i, at en Soldat betaler for det, han lærer, lige saa vel som enhver Anden. Staten giver ham det, som den fra sit Standpunkt maa anse for at være nødvendigt, og er han saa bleven saaledes forvent i Livet, at dette ikke er tilstrækkeligt for ham, saa maa det blive hans egen Sag. Det er min Mening, at den Lønning, der her er foreslaaet, er saa godt afpasset, som det er menneskelig muligt at afpasse den, set fra Lønningsforholdene før og nu og set fra Arbejdsforholdene før og nu. Jeg tror ikke, at man med god Grund skal kunne sige, at dette Lønningslovforslag ikke har holdt Skridt med Tiden. Jeg ser meget godt, at det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgkreds (Kjær) ikke er tilfreds med de Udtalelser, jeg kommer med; men jeg tør dog sige, at jeg veed Noget derom; jeg har i alt Fald været noget længere Soldat end det ærede Medlem — dette skal jeg dog ikke nu broute af — jeg værned mig den Gang til Lævelighed, og jeg maa oprigtig tilstaa, at jeg ikke satte mange Penge til, den Gang jeg var Soldat, og det af den gode Grund, at jeg ingen Penge havde at sætte til af. Jeg maatte sætte Læring efter Næring; men da jeg hørte op med at være Soldat, var jeg vistnok fuldt saa vel stillet, som jeg nu er. Jeg har ogsaa Sønner, som skulde være Soldater; men jeg ønsker, at de lige saa godt som jeg skulde lære at sætte Læring efter Næring, paa samme Tid som jeg dog haaber, at de ogsaa skulde lære at nyde Livet lige saa godt som jeg.

Formanden: Det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds har bedt om Ordet for tredie Gang. Jeg skal lade sætte under Afstemning, om Thinget vil give sit Samtykke.

Ved den derpaa foretagne Afstemning gav Thinget sit Samtykke enstemmig med 56 St.

Boffen: Det er en Bemærkning lige over